

אוניברסיטת בר-אילן

רטוריקה

סוג הקורס: קורס חובה שנה:

שנת לימודים: תשע"ח סמסטר: היקף שעות: 1 ש"ש

שם המרצה: ד"ר צוריאל ראשי

שעות הקבלה:

מיקום המשרד: בניין 109 חדר 10

דוא"ל: tsuriel.rashi@gmail.com

א. מטרת הקורס:

הקורס יעסוק בתיאוריות של הרטוריקה הקלאסית והרטוריקה החדשה בתקשורת בין-אישית ובתקשורת המונים. נתמקד בביקורת רטורית, נכיר טקסטים נבחרים ונתמקד הן בדרכי ההבניה הלוגית של מסרים וטיעונים והן ברטוריקה הסגנונית. כמו כן, נעסוק במאפייני השיח הרטורי בזירה הפוליטית בימינו מנקודת מבט תקשורתית. בהמשך נלמד על בניית נאומים, מצגות והרצאות, כמו גם על השתתפות בעימותים (Debates) ועל השילוב ביניהם.

ג. תוכן הקורס:

במהלך הקורס יוצגו וינתחו עשרות קטעי נאומים כתובים ומצולמים מאירועים אמיתיים ומסרטים מבוזזים. בסופו של הקורס יתרגלו הסטודנטים נשיאת נאום ועימות (Debate) בין הקבוצות השונות.

ד. חובות הקורס:

100% מבחן סוף הקורס על ההרצאות וחומר קריאת החובה במבחן אמריקאי עם חומר סגור.

תכנית הוראה מפורטת לכל השיעורים (ספרות החובה מסומנת בכוכבית *)

שיעורים 1-2: מבוא לרטוריקה

*קיקרו, מארקוס טוליוס. (תשמ"ו). *כתבים נבחרים*. עורך: ברש, מ. ירושלים: מוסד ביאליק. (חלק שני, 'תורת הנאום', 161-274).

*Harvey, Y. (2007). Plato's rhetoric. In I. Worthington (Ed.), *A Companion to Greek Rhetoric* (pp. 75-84). Oxford: Wiley-Blackwell.

אפלטון. (2001). *חייו ומותו של סוקרטס: שלשה דיאלוגים*. ת"א: ידיעות אחרונות.

אריסטו. (2002). *רטוריקה*. ת"א: ספריית הפועלים.

פרלמן, ח. (1984). *ממלכת הרטוריקה*. ירושלים: מאגנס.

Olmsted, W. (2006). *Rhetoric: An Historical Introduction*. Oxford: Wiley-Blackwell.

שיעור 3: לוגיקה

*גלסנר, א. ושורץ ב. (2003). הערכה דיאלקטית של פריטי מידע. *מגמות*, מ"ב, (3), 489-513.

*Conley, T. (2004). Argumentation: What jokes can tell us about arguments. In W. Jost, and W. Olmsted (Ed.), *A companion to rhetoric and rhetorical criticism* (pp. 266-277). Oxford: Wiley-Blackwell.

ברג, י. (1998). *לוגיקה יישומית – מדריך לעקרונות הטיעון*. ירושלים: מכון ברנקו וייס.

פרלמן, ח. (1983). *הלוגיקה המשפטית*. מאגנס, האוניברסיטה העברית, ירושלים.

שיעור 4: אמצעים רטוריים

*קורזון, ד. (1997). הוא ידע את החומר אבל נכשל במבחן: הזמנה למחיאיות כפיים בנאומים דיפלומטיים. *בלשנות עברית*, 41-42, 95-108.

Booth, W. C. (2004). *The rhetoric of rhetoric: The quest for effective communication*. Malden, MA: Blackwell.

שיעור 5: דמגוגיה

*וולמן, מ. (1990). *דמגוגיה ורטוריקה*. ת"א: פפירוס.

Sonja K. F., Foss, K., & Trapp, R. (Eds.), (2002). *Contemporary perspectives on rhetoric*. Prospect Heights: Waveland Press.

שיעורים 6-7: פסיכולוגיה של הקהל

*קנטי, א. (1979). *ההמון והכוח*. ת"א: צ'ריקובר, 9-69.

*Groeling, T. & Baum, M.A. (2008). Crossing the water's edge: Elite rhetoric, media coverage, and the Rally-Round-the-Flag phenomenon. *Journal of Politics*, 70(4): 1065-1085.

*Herbst, S. (2007). The rhetorical presidency and the contemporary media environment. *Critical Review: A Journal of Politics and Society*, 19 (2 & 3): 335-343.

שיעור 8: רטוריקה אלקטוראלית

*גרץ, נ. (1983). מעטים מול רבים - רטוריקה ומבנה בנאומי הבחירות של מנחם בגין. *סימן קריאה*, 17-16, 114-106.

*Scott, H. & Church, S.H. (2010). YouTube politics: You Choose and leadership rhetoric during the 2008 election. *Journal of Information Technology & Politics*, 7(2 & 3): 124 – 142.

לנדאו, ר. (1988). הרטוריקה של משלב הנאום הפוליטי בישראל. ת"א: עקד.
בלום-קולקה, ש. וליבס, ת. (1998). קרב עם מנצח ידוע מראש. פנים, 7: 18-10
וימן, ג. ומרמור, ג. (2001). הפנייה הרגשית בתעמולת הבחירות בישראל. פוליטיקה, 7, עמ' 63-78.

שיעורים 9-10: רטוריקה פוליטית

*ברוך, א. (2001). שער שלישי: השם עוז - על השפה היהודית והישראלית בנאומיהם השונים של מנהיגי דעה בציבוריות הישראלית. בתום לב. ירושלים: כתר, 85-93.

*Krebs, R.R. & Jackson, P.T. (2007). Twisting tongues and twisting arms: The power of political rhetoric. *European Journal of International Relations*, 13 (1): 35-66.

De Landtsheer, C. I. & Feldman, O. (Ed.). (2000). *Beyond public speech and symbols: Explorations in the rhetoric of politicians and the Media*. Westport, CT: Praeger.

*צור, נ. (2004). רטוריקה פוליטית- מנהיגים ישראליים במצבי לחץ. ת"א: קו אדום - הקיבוץ המאוחד, עמ' 64-96.

שלג, י. (2014). 'אחי, אתה נאצי: פרדוקס הרטוריקה האלימה בשיח הפוליטי הישראלי'. בתוך: שטרן, י. ופורת, ב. (עורכים) *מבט אל האחווה*. ירושלים: המכון הישראלי לדמוקרטיה, עמ' 318-335.

שיעורים 11-12: עימותים (Debates)

*גרבלסקי-ליכטמן, צ., בלום-קולקה, ש. ושמיר, י. (2009). 'הצלחה וכישלון בשיח עימותים טלוויזיוניים: ניתוח שני מקרי מבחן'. *מגמות*, מ"ו, 37-7.

*Asen, R. (2010). Reflections on the role of rhetoric in public policy. *Rhetoric & Public Affairs*, 13(1): 121-143.

ניר, ר. (1988). רטוריקה אלקטוראלית בישראל - העימותים הטלוויזיוניים. בקורת ופרשנות, 24, 81-111.

Freeley, A. J. & Steinberg, D. (2000). *Argumentation and debate: Critical thinking for reasoned decision making* (10th ed.). Belmont, CA: Wadsworth/Thomson Learning.

Bostdorff, D.M. (2009). Judgment, experience, and leadership: Candidate debates on the Iraq War in the 2008 presidential primaries. *Rhetoric & Public Affairs*, 12 (2): 223-277.

שיעורים 13-14: נאומים ועימותים (Debates)

יש לקרוא ספר אחד מהמבחר הבא:

- בנצור, נ. (1993). *להופיע טוב*. ת"א: זמורה ביתן.
- בראון, ל. (1992). *עצוב תדמית*. ת"א: אור עם.
- גתי, יהושע. (2013). אמנות הרטוריקה: מיוון העתיקה ועד אובמה. בן-שמון: מודן: משרד הביטחון.
- טיר-שטיין, מ. (2009). *משחק מול המצלמה*. תל אביב: דייכס-טיר.
- לירז, מ. (1998). *אומנות הדיבור בפני קהל*. ת"א: לירז
- שון, נ. (1992). *תקשורת בלתי מילולית בכיתה*. קרית ביאליק: אח.